

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Historia Colloqvii Ieverensis Inter Lutheranos Et
Reformatos Anno clō lō LXXVI. instituti, Ex Idoneis
Monumentis Adornata**

Feustkingius, Johannes Henricus

Servestae, 1707

Seqvitur Disputatio Secunda, habita 4. Aprilis (qui fuit dies Ambrosii) anni
ejusdem ibidem Anno M. D. LXXVI.

urn:nbn:de:gbv:45:1-3394

SEQVITUR
DISPUTATIO SECUNDA,

habita 4. Aprilis (qui fuit dies Ambrosii) anni ejusdem ibidem
ANNO M. D. LXXVI.

Cum in nova, & partim ex prioribus repetita argumenta, in scriptis contexta, duo Diaconi, & Belgæ, *Conradus Quantius, & Johannes Meppelensis*, per GERHARDUM HONNICHIIUM, Pastorem Jeveranum, offerri curassent Superattendenti HERMANNO HAMELMANNO, Theologiæ Licentiato, ex communi deliberatione remittitur ab inelyto, & illustri Comite & Domino, Dn. JOHANNE, *Comite in Oldenburg & Delmenhorst, Domino in Jever*, ipse Jeveram, ut adhuc semel cum iisdem ageret, & ad argumenta in scriptis proposita ab ipsis, responderet præfens.

Ibi 4. April. obtestatur eos SUPERATTENDENS, *ut in timore Domini dignentur attendere, & percipere, quid ad ipsorum argumenta respondeat.*

Illis, quibus est vera religio & pietas cordi, considerandum erit, quod neque Augustino, neque ulli veterum Patrum in mentem venerit, adeo naturam & proprietates humani corporis attribueri Christi glorificato & ad dexteram majestatis Dei exaltato corpori, ut nihil amplius, quam simplex nudi aut meri hominis corpus valeat aut possit, ac proinde in Coena neque adsit vere, nec adesse possit. Interim, illa unio personalis, postquam in Deum assumptus sit homo, facit, ut non verbalis, sed realis sit communicatio, ut etiam humanitati communicet divinitas, majestatem & inenarrabilem gloriam: Ideo recte veteres dixere: *Quicquid convenit Filio Dei per naturam, hoc convenit Filio hominis per gratiam*, testibus Nysseno, Theodoro, Cyrillo & aliis. Interim, maximum discrimen est inter essentielles proprietates, & accidentia. Substantiales proprietates in homine sunt anima, corpus, caro & ossa, sine quibus verus homo non subsistit. Accidentia sunt quantitas, qualitas, locus, & similia,

lia, ut corpus sit magnum vel parvum, crassum, album, nigrum, si in loco, sedeat, dormiat, edat, bibat, stet vel ambulet. Et diximus ex Augustino, omnia illa mutila & imperfecta, in altera vita deponi, & quod absolutum & perfectum erit, tum in nobis fieri incipiet, *1. Corinth. 13.* ut simus angelis similes. *Matth. 22.* Neque enim cogitandum erit, quod ita a terris in cœlum ascenderit Christus, quasi ab uno loco in alium abierit, sed jam regnet in gloria Patris, & inhabitet lucem inaccessam, & nobis inenarrabilem, in qua Deus ipse, quem nemo vidit unquam, *1. Tim. 6.* habitat. Hoc est, quod in Psalmis dicitur, Gloria & honore coronasti eum, & constituisti eum super opera manuum tuarum. Omnia subjecisti sub pedibus ejus. Item, Dominus collocavit eum a dextris suis. *Psal. 8. & 110.* Hæc sane de omnipotentia Christi intelligenda sunt, quæ de dextera majestatis explicat Paulus *Eph. 1. & 4. Hebr. 1.* Vadere se dicit ad Patrem, qui certe nullo loco circumscribi potest, & sicut Paulus dicit, Christum omnia implere, & ut ait Petrus, *1. Petr. 3.* Qui est ad dexteram Dei profectus in coelum, ubi subjectos habet sibi angelos, & potestates & virtutes: Ideo, cum nesciamus statum & conditionem celestium corporum, quid volumus temere Christi hominis gloriam & conditionem emetiri, ut temere *Beza*, & alii hodie faciunt? Recte ait Paulus, *2. Cor. 10.* Debemus captivare intellectum nostrum ad obsequium Christi. Si igitur omnia subjecit sub pedibus ejus, ita subjecti sunt humanitati Christi omnia, non quidem absenti, sed præsentis, ut pedibus ea quasi contingat. Et ipse *Beza* fatetur, quod omnia creata oculis suis Christus præsentia habeat, ideo dicitur, *Job. 3.* quod Pater dederit Filio omnia in manu: ita si omnia habet in manu, certe non absens, sed præsens habet. Sic alibi dicitur: *Dedit ei potestatem judicandi, quia Filius hominis est.* Sic apud *Danielem cap. 7.* dicitur, quod Filius hominis pervenerit ad antiquum dierum, qui dat ei potestatem, honorem & regnum, & ut omnes populi, tribus & linguæ serviant ei. Sic ipse Christus hoc explicat, dicens: *Matth. 28.* Data est mihi *omnis potestas* in cœlo & in terra.

terra. Hinc ipse Paulus *Ephes. 1.* ait, quod exaltatus sit super omne, quod nominari & dici potest, & donatum ei nomen super omne nomen, *Phil. 2.* ut ita vocetur nomen Dei, *Luc. 1.* Sic ultra cœlos est exaltatus, & ultra omnem locum, quod nemo piorum potest negare. Ideo dicitur, *Luc. 1. Filius altissimi vocabitur*, videlicet ille, qui ex te nascitur. Hæc non sunt inania vocabula, & nomina titulotenus, ut ei nomen non tantum, sed res ipsa Deitatis sit communicata. Ita Christus accepit Spiritum S. *non ad mensuram*, *Job. 3.* sed ut ait Paulus. *Col. 2. Omnes thesauri divinitatis habitant in eo*, id est, tota Deitatis plenitudo *σωματικῶς* corporaliter in eo, ita ut ejus caro sit ad plenum vivifica. Ideo ait CYRILLUS: Verbum humanitati conjunctum, totam in se ipsum ita reduxit, ut indigentia vitæ possit vivificare. Sic dicitur ejus infinitum imperium *Mich. 5.* Sic dicitur remittere peccata Filius hominis, *Matth. 9.* Illa sunt opera infinitæ potentia. Sic in nomine Christi crucifixi fecere Apostoli miracula *Act. 3. & 4.* Jam quidem necesse est, ut sit inter Petrum & Christum differentia, cum etiam in Petro tota habitet divinitas, quia illa nusquam, nisi tota est, nam ut ait AUGUSTINUS *lib. 22. de civitate Dei cap. 21.* Totus est Deus in cœlo & in terra. Et CHRYSOSTOMUS *Tom. 5. homil. 5. in symb. Apost.* ait: Totus Deus in cœlo, totus Deus in terra, totus Deus in cordibus Sanctis, &c. Jam quidem *Zwvingliu., Beza,* & alii dicunt, Personaliter esse unitam divinitatem humanitati in Christo, interim & in Petro est Deus, ut *Act. 17.* de omnibus dicitur, ratione communis creaturæ: Deinde, per Petrum facta sunt miracula, sed interim Christus in humanitate non minus, quam in divinitate adoratur, ideo differentia consideretur. ATHANASIUS *in lib. de Incarnat. Verbi,* dicit: Si adoras Deum hominem, eo, quod ibi inhabitet Verbum Dei, una opera adora quoque Sanctos ob Deum, in illis domicilium habentem. Ideo CYRILLUS ait, quod Christus Filius Dei humana sibi propria faciat. Quare hæc sit & maneat differentia, Petrum quidem in nomine Christi quædam potuisse, sed non omnia: Omnia autem & potuisse

tuisse, & posse etiamnum Filium Dei in carne: Etsi igitur tota Deitas in Petro quoque habitat, tamen non personaliter. Itaque hic considera, qui euectus est supra & ultra omnes creaturas, ad dexteram divinæ majestatis, is quidem non desuit esse homo, licet sedeat in dextera majestatis Dei. Quomodo hoc fiat, non intelligimus. Si igitur corpori Christi est divinum aliquid (ut certe non aliquid, sed totum divinum ei est communicatum) impartitum, cur igitur vellemus eum ad necessitatem hujus mundi astringere, videlicet, ad locum certum, nobis nimis incertum?

NUNC RESPONDEBIMUS

ad argumenta CONRADI QVANTIUS.

QVANTIUS.

Naturale Christi corpus non est in terris, sed in cælis, ad quos ascendit, ergo non dat suum corpus edendum in terris.

HAMELMANNUS. Non sequitur, ut quoque inde non sequitur, illud propterea esse in loco, quia probandum erit, cælos, hoc est, regnum Dei esse locale & mundanum, & omnipotentiam Dei esse localem, finitam & circumscriptam.

QVANTIUS. Tres illi articuli fidei, quod ascenderit ad cælos, sedeat ad dexteram Dei, & inde venturus sit ad judicandum, ostendunt, vos pugnantlya docere cum his articulis, cum dicitis, quod corpus Christi sit hic in Cæna corporaliter & substantialiter.*

HAMELMANNUS. Contrarium dixi esse verum, quia isti articuli eam nostram assertionem confirmant, nec quidem cælum, in quo sit Christus secundum carnem, dicimus materialem locum, distinctum, & procul a terris remotum, ubi sint dimensiones & spacia corporalia in lata & corporali mansione, sed veram & cœlestem gloriam,

* Cancellarius: Imaginatur sibi Quantius, quod, quemadmodum dextra Mepelensis in sedendo locum dicit, sic in divinis quoque se res habeat, cum meminisse deberet, in humanis propterea inferri locum, quia ipsa hominis dextra locata est. MS.